

Sygn. akt II PK 256/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa K. W., P. W., K. S.

przeciwko L. Sp. z o.o. z siedzibą w Z.

o wynagrodzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 czerwca 2016 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga
w Warszawie

z dnia 19 grudnia 2014 r., sygn. akt VII Pa 159/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie oddalił apelację pozwanego L. Spółki z o.o. w Z. od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie z dnia 1 sierpnia 2014 r., którym zasądzone od pozwanego na rzecz powodów: K. W. kwotę 24.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 maja 2009 r. do dnia zapłaty, P. W. kwotę 24.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 maja 2009 r. do dnia zapłaty, K. S. kwotę 48.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty tytułem diet za podróże służbowe.

W uzasadnieniach sądów *meriti* przyjęto, że powodom, jako pracownikom zatrudnionym na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym, na podstawie art. 77⁵ k.p. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki

Spółecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 167, dalej jako rozporządzenie z dnia 29 stycznia 2013 r.) przysługują diety z tytułu podróży służbowych, odbywanych w okresie od dnia 25 maja 2006 r. do dnia zakończenia pracy u pozwanego, w kwotach wyliczonych w opinii przez biegłego sądowego.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie i oddalenie w całości powództwa K. W., P. W. i K. S. a także o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, a w szczególności:

1) art. 77⁵ § 2 i 5 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie tego przepisu do kierowców pracujących w transporcie międzynarodowym w latach 2006-2009, w sytuacji, gdy przepisy te odnosiły się do tych pracowników dopiero od dnia 3 kwietnia 2010 r., po nowelizacji ustawy o czasie pracy kierowców,

2) art. 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie, wbrew zasadzie nieretroakcji, rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2013 r. do należności wyliczonych za lata 2006-2009.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony jej oczywistą zasadnością, bowiem nastąpiło naruszenie przepisów prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie - art. 77⁵ § 2 i 5 k.p. oraz rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje wyłącznie z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1- 4 k.p.c. Dlatego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego wymogu polega na przedstawieniu odpowiedniego, wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Należy przy tym zauważyć, że ustawodawca celowo wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (§ 2). Są to dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odesłanie do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Choć bowiem dla obu tych elementów skargi kasacyjnej argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2014 r., II PK 222/13, LEX nr 1647006; z dnia 20 stycznia 2014 r., II PK 228/13, LEX nr 1647009; z dnia 3

lutego 2014 r., I PK 242/13, LEX nr 1646081; z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343).

Sumując powyższe, oznacza to, że skarżący musi opisać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny oraz jego wzruszenia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531 i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile do uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, aby jej podstawa była usprawiedliwiona, o tyle do jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571 i orzeczenia tam powołane oraz postanowienie z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117).

Skarżący nie wykazał istnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ nie jest wystraszające, co zaznaczone zostało w rozważaniach dokonanych powyżej, odwołanie się do podstaw kasacyjnych i stwierdzenie, że skarga kasacyjna jest „oczywiście uzasadniona”.

Ubocznie godzi się jedynie zauważyć, że formułowane przez skarżącego wątpliwości, co do zasadności roszczeń pracowników – kierowców w transporcie międzynarodowym powstałych przed dniem nowelizacji ustawy o czasie pracy kierowców (3 kwietnia 2010 r.), zasadnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 12 czerwca 2014 r. II PZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 164 z glosą krytyczną Michała Skąpskiego) wskazując, że zwrot

kosztów podróży za okres przed dniem 3 kwietnia 2010 r., czyli w okresie poprzedzającym datę wejścia w życie art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców, kierowca powinien otrzymać według takich reguł jak w podróży służbowej, mimo że ustawa dopiero od dnia 3 kwietnia 2010 r. kwalifikuje pracę kierowców, jako podróż służbową. Za okres wcześniejszy prawnej przeszkody nie stanowiła uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 r., II PZP 11/08 (OSNP 2009 nr 13-14, poz. 166), na co zwrócono uwagę w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2013 r., II PK 144/12 (LEX nr 1375389). Nowelizacja ustawy z dnia 16 kwietnia 2010 r. o czasie pracy kierowców, która obowiązuje od dnia 3 kwietnia 2010 r., jest wyrazem akceptacji kontynuowania pewnej fikcji, w której kierowca – pracownik otrzymuje wynagrodzenie za pracę niestanowiące rzeczywistego ekwiwalentu za świadczoną pracę, zaś ów ekwiwalent stanowią (zaoszczędzane) świadczenia z tytułu podróży służbowej. W wyniku nowelizacji ustawy o czasie pracy kierowców powstała sytuacja prawna, w której podróże kierowcy transportu międzynarodowego odbywane w okresie do dnia 3 kwietnia 2010 r. nie stanowiły podróży służbowych w rozumieniu art. 77⁵ § 1 k.p. (nie mają więc i zastosowania wprost przepisy obowiązujące dotyczące zwrotu kosztów podróży służbowych), a po tej dacie są one podróżami służbowymi (art. 2 pkt 7 ustawy o czasie pracy kierowców) i kierowcom przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalone na zasadach określonych w art. 77⁵ § 3-5 k.p. (art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców).

Jednakże za okres do dnia 3 kwietnia 2010 r. moc prawną zachowały korzystniejsze dla pracowników (przynające diety i zwrot kosztów noclegu) postanowienia układów zbiorowych pracy (regulaminów wynagradzania) oraz umów o pracę (art. 9 § 2 i art. 18 § 2 k.p.). W orzecznictwie (które w tej mierze można uznać za utrwalone) przyjmuje się też, że w przypadku nieustalenia w układzie zbiorowym (regulaminie wynagradzania) lub też w umowie o pracę świadczeń z tytułu podróży odbywanych przez kierowcę, jej koszty mogą podlegać wyrównaniu w wysokości odpowiadającej należnościom z tytułu podróży służbowej przewidzianym w przepisach powszechnie obowiązujących dla pracowników wykonujących rzeczywiście podróże służbowe (por. w szczególności wyroki Sądu

Najwyższego z dnia 5 maja 2009 r., I PK 279/07, LEX nr 509051; z dnia 18 sierpnia 2009 r., I PK 51/09, OSNP 2011 nr 7-8, poz. 100; z dnia 23 czerwca 2010 r., II PK 372/09, Monitor Prawa Pracy 2010 nr 11, s. 597; z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 234/10, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 119; z dnia 14 maja 2012 r., II PK 230/11, LEX nr 1216860; z dnia 4 września 2014 r., LEX nr 1515145; z dnia 18 września 2014 r., III PK 135/13, LEX nr 1541204; z dnia 22 lipca 2015 r., I PK 95/15, LEX nr 1767097).

Tymi przepisami w spornym okresie, co prawidłowo zarzuca skarżący, były przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granice kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991) w związku z art. 77⁵ k.p., które zostały uwzględnione przez biegłego sądowego B. K. w sporządzonej opinii, stanowiącej podstawę wyliczenia należności z tytułu podróży służbowych powodów za lata 2006-2009. Świadczenia te zostały następnie utrzymane w rozporządzeniu z dnia 29 stycznia 2013 r., powołanego nieprawidłowo w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, które zastąpiło z dniem 1 marca 2013 r. rozporządzenie z dnia 19 grudnia 2002 r. A zatem z przedstawionych powyżej względów nie można stwierdzić oczywistej zasadności skargi.

Mając to na względzie Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.